

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı** Akin GÜRLER tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması , konusunda gereğini arz ederiz.

Mahmut DINDAR

Van Milletvekili

Türkiye cezaevlerinde yaşam ve sağlık haklarının sistematik bir tehdit altında olduğunu gösteren bir çok vaka periyodik olarak kamuoyuna yansımakta her yıl yüzlerce tutuklu veya hükümlü bu koşullar nedeniyle yaşamını yitirmekte, sağlığı bozulmakta ve insan onuruna aykırı koşullarda tutulmaktadır.

Elazığ R Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan 62 yaşındaki ağır hasta tutsak Mehmet Elçe'nin, ciddi sağlık sorunlarına ve hakkında verilen raporlara rağmen tahliye edilmediği, 2022 yılında rahatsızlanmasının ardından Antep Dr. Ersin Aslan Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yapılan tetkiklerde mide kanseri teşhisi konulduğu ve aynı hastane tarafından "cezaevinde kalamaz" yönünde rapor verildiği, daha sonra beyin kanaması geçirdiği, özbakımını yerine getirmekte güçlük yaşadığı ve tekerlekli sandalye desteği ile yaşamını sürdürebildiği kamuoyuna yansımıştır. Midesi tamamen alınan, beyin kanaması geçiren ve yüzde 93 engelli olan 62 yaşındaki ağır hasta tutsak Mehmet Elçe'nin, "cezaevinde kalamaz" ve "yaşamını tek başına idame ettiremez" raporlarına rağmen tahliye edilmediği ailesi ve avukatlarınca kamuoyuna aktarılmıştır.

ATK raporuna rağmen tahliye edilmeyen Elçe'nin, 7 Eylül 2026'da kusma ve ağrı şikayetleri nedeniyle Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi'ne kaldırıldığı, 6 gün hastanede tedavi gördükten sonra tekrar cezaevine gönderildiği ifade edilmektedir. Tüm sağlık sorunları cezaevi sürecinde açığa çıkan Elçe'nin cezaevinde iken tedavi süreçlerinin aksatıldığı, geç teşhis ve tedavi edildiği, mevcut durumda kısmi felçli olduğu, yürüyemediği, şeker ve tansiyon gibi ilave rahatsızlıklarının

da olduğu ifade edilmekte ve doktor/hastane raporları bu durumu somut olarak ortaya koymaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 17. maddesi, herkesin **yaşama hakkı, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkını** güvence altına almakta; aynı zamanda hiç kimsenin işkence ve eziyete tabi tutulamayacağını hükme bağlamaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin taraf olduğu **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi** işkence ve kötü muameleyi kesin biçimde yasaklamakta; **Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme** de aynı şekilde mutlak bir yasak getirmektedir. Cezaevlerindeki insanların yaşam hakkı başta olmak üzere temel insan haklarının korunması gerekmektedir. Ailesi siyasi tutuklu olması nedeniyle de saldırıya maruz kaldığını ifade etmiştir. İşkence yasağı düzenlemeleri uyarınca, cezaevlerinde bulunan tüm tutuklu ve hükümlülerin yaşam ve sağlık haklarının korunması devletin asli sorumluluğudur. Ancak gerek ulusal mevzuat gerek uluslararası yükümlülükler karşısında Elazığ R Tipi Cezaevi'nde ortaya çıkan bu iddialar son derece vahimdir ve acilen incelenmesi gerekmektedir.

SORULAR

1. Elazığ R Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan yaşlı ve hasta mahpus **Mehmet Elçe'nin tahliyesine** ilişkin Bakanlığınızca herhangi bir inceleme veya süreç başlatılmış mıdır?
2. Elçe'nin yaşam hakkı ve sağlık hakkının korunması için acilen hangi adımlar atılacaktır? ATK raporuna rağmen tahliyesi neden geciktirilmektedir?
3. Elazığ R Tipi Cezaevi'nde son beş yılda **işkence, kötü muamele ve sağlık-yaşam hakkı ihlalleri iddiaları** hakkında kaç başvuru yapılmıştır? Bu başvuruların kaçısı soruşturma konusu edilmiş, kaçısı hakkında yaptırım uygulanmıştır?
4. Türkiye'nin Anayasa ve taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca **işkence yasağı mutlak** iken, bu yasağın ihlal edilmemesi için cezaevlerinde alınan somut önlemler nelerdir?
5. Türkiye cezaevlerinde yıllar itibariyle yaşamını yitiren kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin, yaş, cinsiyet, engel durumu ve tutuklu oldukları TCK maddelerine göre dağılımı nedir?
6. Siyasi tutuklulara yönelik ayrımcılık iddialarına dair bir araştırmanız mevcut mudur?
7. Türkiye cezaevlerinde son 10 yılda sağlık ve yaşam hakkı ihlali iddiasıyla soruşturma açılan vaka sayısı kaçtır? Bu vakalar nedeniyle soruşturma geçiren, görevden uzaklaştırılan, meslekten men edilen personel sayısı kaçtır?

8. Bakanlığınızın sağlık ve yaşam hakları ihlallerini önlemek için Elazığ R Tipi Kapalı Cezaevine dair **bağımsız izleme ve denetim mekanizmalarını** güçlendirmeyi planlamakta mıdır?
9. Cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerin işkence, kötü muamele ve keyfi uygulamalara maruz kalmaması için **personel eğitimi, denetim ve şeffaflık mekanizmaları** kapsamında Bakanlığınızca yürütölen çalışmalar nelerdir?